

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
W BIAŁYMSTOKU**

Egz. Nr 2

**PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ
POWIATOWEGO CENTRUM
POMOCY RODZINIE W ZAMBROWIE
ul. FABRYCZNA 3, 18-300 ZAMBRÓW**

Białystok – kwiecień – 2013r.

PROTOKÓŁ

z kontroli kompleksowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie, ul. Fabryczna 2, 18-300 Zambrów, przeprowadzonej w dniach 19, 20, 21 marca 2013r.

Starostą Powiatu Zambrowskiego jest Pan Stanisław Krajewski
Kierownikiem Centrum od dnia 1 września 2004r. jest Pani Jadwiga Krajewska.

[Akta kontroli, str. 23-24]

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie jest jednostką organizacyjną, utworzoną uchwałą Nr IV/10/99 Rady Powiatu w Zambrowie z dnia 8 lutego 1999r.

[Akta kontroli, str. 18-22]

Kontrolę przeprowadzili:

1. Marta Giermaniuk – starszy inspektor – kierownik zespołu inspektorów
2. Barbara Kosmaczewska – inspektor wojewódzki
– pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, na podstawie upoważnienia Nr 1/2013 z dnia 22.02.2013r. (PS.V.431.10.2013.MG) wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Andrzeja Kozłowskiego – Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

[Akta kontroli, str.11-14]

Ustaień w toku czynności kontrolnych dokonano na podstawie dokumentów przedłożonych kontrolującym, na podstawie oględzin oraz wyjaśnień kierownika Centrum Pani Jadwigi Krajewskiej. Ilekroć w dalszej części protokołu jest mowa o:

- 1) Centrum/PCPR – należy przez to rozumieć Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie, ul. Fabryczna 3, 18-300 Zambrów,
- 2) ustawie o pomocy społecznej – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.).

Temat kontroli:

Realizacja przez powiat zadań własnych oraz zadań zleconych przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej.

Cel kontroli:

Ocena działalności jednostki kontrolowanej dokonana na podstawie ustalonego stanu faktycznego przy zastosowaniu przyjętych kryteriów kontroli. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości – ustalenia zakresu, przyczyn i skutków oraz osób za nie odpowiedzialnych, a także sformułowanie zaleceń zmierzających do usunięcia nieprawidłowości.

Rodzaj kontroli:

Kontrola kompleksowa

Przedmiotowy zakres kontroli:

I. Zasoby materialne Centrum

II. Zasoby kadrowe Centrum

III. Zadania realizowane przez Centrum i upoważnienie dyrektora do wydawania decyzji administracyjnych

IV. Realizacja zadań własnych wynikających z art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.)

V. Realizacja zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z art. 20 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.)

VI. Realizacja wybranych zadań wynikających z art. 112 z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.)

Okres objęty kontrolą:

Kontrolą objęto okres od dnia 01.01.2012r. do dnia rozpoczęcia kontroli, uwzględniając dane statystyczne dotyczące udzielonych świadczeń z zakresu pomocy społecznej, za 4 kwartały poprzedzające miesiąc rozpoczęcia kontroli.

Ustalenia kontroli

I. Zasoby materialne Centrum

Centrum na podstawie umowy zawartej w dniu 01.04.1999r. z Zakładem Obsługi Starostwa Powiatowego w Zambrowie (wraz z aneksami), użytkuje 4 pomieszczenia biurowe o łącznej powierzchni 43,86m². Budynek, w którym mieści się PCPR jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Centrum dysponuje niezbędnymi sprzętami i urządzeniami biurowymi. Każdy z pracowników posiada wydrebnione stanowisko pracy. Pomieszczenia wyposażone są w odpowiednią do stanu zatrudnienia ilość biurek, krzeseł, regałów biurowych, szaf, aparatów telefonicznych.

[Akta kontroli, str.65-66]

II. Zasoby kadrowe Centrum

W Centrum, w okresie podlegającym kontroli, zatrudniano w ramach stosunku pracy 7 osób (w tym jedna na 2 stanowiskach po 1/2 etatu) tj.:

- kierownika,
- głównego księgowego,
- pracownika socjalnego - do 28 lutego 2013r. przebywał na urlopie wychowawczym, a od 1 marca przebywa na zwolnieniu lekarskim,
- pracownika socjalnego - w ramach zastępstwa za ww. pracownika socjalnego,
- specjalistę pracy z rodziną - 1/2 etatu,
- koordynatora ds. rodzinnej pieczy zastępczej- 1/2 etatu,
- inspektora - przebywa od 10 października 2012r. na zwolnieniu lekarskim,
- referenta - w ramach zastępstwa za ww. inspektora.

Ponadto zawarto z 10 osobami umowę zlecenia, w tym z radcą prawnym, psychologiem i informatykiem.

W trakcie kontroli ustalono, że kierownik jednostki oraz pracownicy realizujący zadania z zakresu pomocy społecznej posiadają wymagane kwalifikacje, niezbędne do wykonywania pracy na zajmowanych stanowiskach. Kwalifikacje osób zatrudnionych w Centrum, w okresie podlegającym kontroli, przedstawiono w wykazie pracowników, dołączonym do akt kontroli.

[Akta kontroli, str. 75-80].

I. Zadania realizowane przez Centrum i upoważnienie dyrektora Centrum do wydawania decyzji administracyjnych.

Uchwałą Nr XII/69/12 Rady Powiatu Zambrowskiego z dnia 30 marca 2012r. nadano statut Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie.

Uchwałą Nr 81/12 Rady Powiatu Zambrowskiego z dnia 1 października 2012r. nadano regulamin organizacyjny PCPR..

W Regulaminie określono strukturę organizacyjną Centrum obejmującą następujące stanowiska pracy (§ 6 ust. 1):

- a) stanowisko głównego księgowego,
- b) stanowisko ds. osób niepełnosprawnych,
- c) stanowisko pracownika socjalnego,

d) stanowisko ds. pomocy dziecku i rodzinie.

Ponadto w Centrum utworzono zespół do spraw pieczy zastępczej (§ 6 ust. 2). Przy Centrum działa również punkt konsultacyjno-informacyjny dla rodzin naturalnych, zastępczych oraz adopcyjnych (§ 11).

W toku czynności kontrolnych ustalono, że § 6 ust. 1, pkt b i d, w § 9 ust. 2 i 4 oraz załączniku do regulaminu zawierają nazwy stanowisk niezgodne z załącznikiem Nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. Nr 50, poz. 398, ze zm.), tabela nr III - jednostki organizacyjne pomocy społecznej, centra integracji społecznej oraz jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Jednocześnie stanowiska wskazane w regulaminie, są rozbieżne ze stanowiskami wskazanymi w umowach o pracę osób zatrudnionych w Centrum.

[Akta kontroli, str.29-44]

Kierownik Centrum posiada upoważnienie wydane przez Starostę Powiatu Zambrowskiego do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości powiatu. Ponadto posiada upoważnienie Zarządu Powiatu Zambrowskiego do składania oświadczeń woli związanych z prowadzeniem bieżącej działalności Centrum.

Postępowania w sprawach świadczeń określonych w ustawie o pomocy społecznej, zakończone decyzjami administracyjnymi, w zdecydowanej większości, przeprowadzane były zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności: sytuacja osobista, rodzinna, dochodowa i majątkowa wnioskodawców ustalona była na podstawie dokumentów określonych w § 8 rozporządzenia z dnia z 25 stycznia 2011r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 27, poz. 138) oraz w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej (obowiązuje od 1 lipca 2011r.). Wywiady środowiskowe przeprowadzono w terminie określonym w § 2 ww. rozporządzenia. Decyzje administracyjne podejmowano zgodnie z terminem określonym w art. 35 kpa. Wydane decyzje administracyjne zawierają elementy określone w art. 107 § 1 kpa.

[Akta kontroli, str. 67-68]

II. Realizacja zadań własnych powiatu wynikających z art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.).

1) opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka

Rada Powiatu w Zambrowie uchwałą Nr XII/72/12 z dnia 30 marca 2012r. przyjęła Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Zambrowskim na lata 2012-2020 – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami. Określono misję „przełamać niemoc-przywrócić nadzieję.” Dokument zawiera elementy określone w art. 16b ustawy o pomocy społecznej. Ustalono także partnerów współuczestniczących w realizacji poszczególnych zadań.

[Akta kontroli, str. 101-112]

2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Centrum wypełnia zadanie w stosunku do mieszkańców Powiatu Zambrowskiego, którzy mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

W strukturach PCPR funkcjonuje utworzony w 2009 r. Punkt konsultacyjno – informacyjny dla rodzin naturalnych, zastępczych oraz adopcyjnych. W punkcie w zależności od potrzeb informacji udzielają prawnik i psycholog. W zakresie posiadanych kompetencji również pracownicy

Centrum udzielają porad: dla ofiar przemocy w rodzinie, osobom potrzebującym pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i konfliktów w rodzinach naturalnych i zastępczych, osobom niepełnosprawnym. Pracownicy udzielający porad posiadają specjalistyczne przygotowanie, dysponują specjalistyczną wiedzą. W punkcie w roku 2012 zostało udzielonych 165 porad przez radcę prawnego i 97 porad przez psychologa. Pracownik socjalny udzielił informacji i porad 70 osobom, specjalista pracy z rodziną – udzielił 12 porad. Proponowano fachową, anonimową i bezpłatną pomoc. Ponadto klienci uczestniczyli w terapii indywidualnej, małżeńskiej oraz rodzinnej.

Jak wynika z wyjaśnień kierownika Centrum odbiorcami oferty były osoby mieszkające na terenie Powiatu Zambrowskiego. Najczęściej zgłaszały się z problemami rodzinnymi i wychowawczymi. Kontaktowały się one z własnej inicjatywy lub były kierowane przez kuratorów sądowych, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych i inne instytucje. W sprawach, wymagających pomocy innych specjalistów wskazywano instytucje, w których mogą uzyskać pomoc. Centrum posiada dokumentację prowadzonych spraw.

[Akta kontroli, str.90]

3) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze

Nie udzielano tych form pomocy, z uwagi na brak na terenie powiatu wychowanków ubiegających się o przyznanie pomocy w wymienionym zakresie.

[Akta kontroli, str.89-90]

4) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się

Nie udzielano tej formy pomocy, z uwagi na brak na terenie powiatu wychowanków wymagających pomocy, w wymienionym zakresie.

[Akta kontroli, str. 89]

5) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mającym trudności w integracji ze środowiskiem

Nie udzielano tej formy pomocy, z uwagi na fakt, że do PCPR nie zgłaszały się osoby posiadające status uchodźcy. Jak wynika z wyjaśnień kierownika Centrum, w przypadku takiej konieczności podjęte zostaną czynności zmierzające do udzielenia pomocy przewidzianej przepisami prawa.

Na terenie Powiatu Zambrowskiego w miejscowości Czerwony Bór funkcjonuje Ośrodek dla uchodźców, w którym przebywają osoby oczekujące na przyznanie przez Urząd ds. Cudzoziemców w Warszawie nadania statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej lub pobytu tolerowanego. Ośrodek dla uchodźców zapewnia: wyżywienie, noclegi, kieszonkowe, opiekę zdrowotną, organizuje kursy nauki języka polskiego, dostęp do edukacji, dostęp do pomocy prawnej i innych zgłaszanych przez uchodźców potrzeb. W 2012 r. w Ośrodku przebywało około 350 uchodźców. Natomiast na 2013 r. zaplanowano remont niektórych budynków mieszkalnych. W związku z powyższym Ośrodek może zapewnić pobyt 55 uchodźcom.

[Akta kontroli, str. 89]

6) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób

Ustalono, że Powiat Zambrowski nie realizuje zadania określonego w art. 19 pkt 10, tj. nie prowadzi domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym (DPS).

Jak wynika z wyjaśnień kierownika Centrum do dnia rozpoczęcia kontroli nie prowadzono diagnozy w zakresie potrzeby utworzenia i prowadzenia DPS, a ośrodki pomocy społecznej również nie informowały powiatu o takiej potrzebie. Centrum 27.02.2013r. zwróciło się do ośrodków, z prośbą o dane dotyczące osób, przebywających w domach pomocy społecznej z terenu każdej gminy, wg stanu na 28 lutego 2013r. Z uzyskanych danych wynika, że 27 osób jest umieszczonych w DPS, na umieszczenie oczekują 3 osoby, a prognozowana liczba osób do skierowania w 2013r. wynosi 5.

[Akta kontroli, str. 89]

7) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Na terenie działania Powiatu Zambrowskiego nie funkcjonują mieszkania chronione dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz ośrodki wsparcia w tym domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Do dnia kontroli nie zarejestrowano wniosków osób zainteresowane tą formą pomocy.

Z wyjaśnień kierownika Centrum wynika, że w dniu 1 września 2010 r. podpisano porozumienie z dyrektorem Bursy Szkolnej Nr 1 w Zambrowie, zmienione na podstawie aneksu Nr 1 w dniu 24 lutego 2012 r., dotyczące pobytu dla wskazanej osoby zgodnie z art. 53 ustawy o pomocy społecznej: „Osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym.” Odpłatność za pobyt ustala Dyrektor Bursy Nr 1 w Zambrowie zgodnie uchwałą Nr 52/2012 Zarządu Powiatu Zambrowskiego z dnia 24 lutego 2012r. w sprawie określenia cen i opłat za korzystanie z powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. Dotychczas nie realizowano postanowień zawartego porozumienia, ze względu na brak osób zainteresowanych tą formą zamieszkania. Natomiast pracownicy Centrum pomagali zainteresowanym w wypełnianiu wniosku do Zarządu Mienia Komunalnego o przydział mieszkania.

Mieszkanie chronione zgodnie z brzmieniem art. 53 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jest formą pomocy społecznej przygotowująca osoby tam przebywające pod opieką specjalistów do samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę, zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Zawarte porozumienie spełnia przesłanki określone wyłącznie w art. 17 ust. 1 pkt 3, w szczególności zapewnienie schronienia.

Bursa szkolna nie jest ww. mieszkaniem i nie spełnia standardów określonych rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. z 2012r., poz. 305).

Ponadto w dniu 28 grudnia 1995r. ustawą z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (Dz. U. z 2000r. Nr 98, poz. 1070, ze zm.) na podstawie art. 30 ust. 1, pkt 2 wprowadzono możliwość wynajmowania lokalu mieszkalnego, także

powiatowi w celu prowadzenia w nim mieszkania chronionego, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej od towarzystwa budownictwa społecznego – TBS (rozdział 4 ww. ustawy).

[Akta kontroli, str. 88-89]

Rada powiatu nie ustaliła w drodze uchwały, w zakresie zadań własnych szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych nie wypełniając w ten sposób obowiązku wynikającego z art. 97 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r., poz. 182, ze zm.).

8) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej

Ustalono, że Powiat Zambrowski nie realizuje zadania określonego w art. 19 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej tj. nie prowadzi ośrodka interwencji kryzysowej (OIK).

Jak wyjaśnił kierownik, Centrum stara się zapewnić pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie poprzez zapewnienie schronienia w hostelu (6 miejsc) funkcjonującym przy Zespole Placówek Opiekuńczo–Wychowawczych w Zambrowie. W dniu 24 lutego 2012 r. Powiat Zambrowski reprezentowany przez Zarząd Powiatu zawarł porozumienie w sprawie refundacji kosztów pobytu osób z Powiatu Wysokomazowieckiego, Gminy Szumowo, Gminy Kolaki Kościelne, Gminy Rutki i Gminy Zambrów w ww. hostelu. Uprawnienia, odpowiedzialność, zasady kierowania, odpłatności oraz wewnętrznej organizacji określa regulamin organizacyjny hostelu.

Jak wynika z wyjaśnień kierownika Centrum pracownicy podejmowali działania interdyscyplinarne na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej było przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

Zarząd Powiatu Zambrowskiego na prośbę Burmistrza Miasta Zambrów rozważał możliwość utworzenia i prowadzenia specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. W związku z powyższym zwrócił się do poszczególnych gmin o wskazanie występowania ilości przypadków w 2012 r., które wymagałyby pomocy w formie umieszczenia w ośrodku wsparcia. Na podstawie zebranych informacji Zarząd Powiatu uznał, iż obecnie brak jest przesłanek do utworzenia ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

[Akta kontroli, str. 88]

9) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach

Informacje o prawach i uprawnieniach udzielane są przez pracowników Centrum mieszkańcom Powiatu Zambrowskiego na bieżąco w zależności od występujących potrzeb. Jak wynika z wyjaśnień kierownika Centrum, każdego dnia udzielanych jest co najmniej 10 do 15 porad - w formie rozmów telefonicznych, rozmów bezpośrednich z klientami oraz pisemnie. Ww. informacje udzielane są przez wszystkich pracowników Centrum, posiadających przygotowanie merytoryczne. Udzielono około 510 informacji o prawach i uprawnieniach, co zostało udokumentowane. Wskazanie dokładnych danych dotyczących ilości osób, którym udzielono informacji o prawach i uprawnieniach nie jest możliwe z uwagi na brak dokładnych danych statystycznych.

Udzielane przez pracowników Ośrodka informacje o prawach i uprawnieniach, dotyczą umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. W trakcie trwania czynności kontrolnych zgłaszały się do Centrum osoby, którym udzielano ww. informacji.

[Akta kontroli str. 87-88]

10) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu

W okresie objętym kontrolą Centrum zorganizowało w dniu 11.12.2012 r. szkolenie na temat: „Współpraca jednostek samorządu terytorialnego szczebla powiatowego w ramach działania ustawy

o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.” W szkoleniu uczestniczyło 45 osób, pracowników pomocy społecznej i innych jednostek.

Jak wynika z wyjaśnień kierownika Centrum, w 2013 roku planowane jest zorganizowanie szkolenia dla kadr pomocy społecznej z terenu powiatu. Zakres szkolenia ma dotyczyć zmian ustawy o pomocy społecznej.

[Akta kontroli, str. 87]

11) doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu

Doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu prowadzone jest na bieżąco, najczęściej podczas rozmów telefonicznych. Wyjaśnień udzielają kierownik, pracownicy Centrum, psycholog i prawnik w zakresie swoich kompetencji. Z doradztwa korzystają zarówno pracownicy ośrodków pomocy społecznej i innych instytucji działających w obszarze pomocy społecznej (pracownicy sądów, szkół, organizacji pozarządowych).

Doradztwo metodyczne dotyczyło w szczególności:

- zasad korzystania z dofinansowania ze środków PFRON dla osób indywidualnych i instytucji, organizacji pozarządowych,
- procedury orzekania o stopniu niepełnosprawności,
- zasad kierowania dzieci do pieczy zastępczej i finansowania ich pobytu, również przez gminy,
- procedury kierowania osób do domów pomocy społecznej,
- udzielania świadczeń osobom opuszczającym różne formy pieczy zastępczej,
- programu profilaktycznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie,
- programu Aktywny Samorząd,
- programu Wyrównywania różnic między regionami II,
- procedury kierowania do Warsztatu Terapii Zajęciowej w Szumowie,
- procedury kierowania do ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2012 r. zarejestrowano 20 porad. Centrum udostępniało ośrodkom pomocy społecznej wyjaśnienia Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, z zakresu pomocy społecznej.

[Akta kontroli, str. 86-87]

12) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych

W okresie podlegającym kontroli nie tworzone i nie realizowano programów osłonowych wynikających z art. 19 pkt 16 ustawy o pomocy społecznej.

[Akta kontroli, str. 86]

13) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego

W okresie objętym kontrolą, PCPR sporządzał wymagane sprawozdania i przysyłał je Wojewodzie Podlaskiemu, również w formie elektronicznej przy pomocy modułu aplikacji statystycznej SAC, w obowiązujących terminach.

14) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej

Centrum przygotowało Ocenę zasobów pomocy społecznej, którą organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, przedstawił do zatwierdzenia na XIII Sesji Rady Powiatu Zambrowskiego 15 czerwca 2012 r.

Ocenę przedstawiono Radzie Powiatu Zambrowskiego po terminie ustawowym, tj. po 30 kwietnia.

Zgodnie z art. 16a ust. 4 organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia co roku do dnia 30 kwietnia radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ww. ocenę.

[Akta kontroli, str. 86]

15) utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników

Uchwałą Nr X/54/11 Rada Powiatu Zambrowskiego z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Zambrowskiego na 2012r. zapewniła środki na funkcjonowanie Centrum na 2012r., w wysokości 697.619 zł, w tym na wynagrodzenia osobowe 166.881 zł i na wynagrodzenia w ramach innych umów w wysokości 20.000 zł.

Uchwałą Nr XVI/97/12 Rada powiatu Zambrowskiego z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Zambrowskiego na rok 2013r. zapewniła środki na funkcjonowanie Centrum na 2013r., w wysokości 817.224 zł, w tym na wynagrodzenia 204.148 zł, ponadto na wynagrodzenia w ramach innych umów w wysokości 27.700 zł.

[Akta kontroli, str. 85-86]

III. Realizacja zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z art. 20 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2013, poz. 182 ze zm.):

1) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia

W 2012 roku Centrum udzieliło pomocy (kontynuował z roku 2011) 4 - osobowej rodzinie cudzoziemców, obywateli Federacji Rosyjskiej narodowości czecheńskiej, którzy uzyskali w RP ochronę uzupełniającą, w zakresie indywidualnego programu integracji (IPI), nie opłacano składek zdrowotnych – małżeństwo było zarejestrowane w PUP w Zambrowie. Główne obszary potrzeb uczestników Programu w zakresie działań pomocowych określone w IPI to: pomoc w zakresie nauki języka polskiego, pomoc finansowa, pomoc w załatwianiu spraw w instytucjach i urzędach, pomoc w zakresie kontaktów ze środowiskiem lokalnym, pomoc w zakresie kontaktu z lekarzem pierwszego kontaktu. Czas realizacji programu ustalono od 1 lipca 2011 r. do 30 czerwca 2012r. Pomocy udzielono zgodnie z art. 91 – 94 ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009r. w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą (Dz. U. Nr 45, poz. 366).

Stwierdzono, że pomocy dla cudzoziemców, w ramach indywidualnego programu integracji, udzielano na wniosek złożony w terminie 60 dni od dnia uzyskania przez niego w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, do którego były dołączone odpowiednio: kopia decyzji o nadaniu statusu uchodźcy bądź ochrony uzupełniającej, dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej, karta pobytu wydana w związku z nadaniem statusu uchodźcy. Pomoc była udzielana w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy i obejmowała świadczenia pieniężne, opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne, pracę socjalną, poradnictwo specjalistyczne, udzielanie informacji oraz wsparcia w kontaktach z innymi instytucjami. W sprawdzonych aktach spraw znajdują się dokumenty odzwierciedlające monitorowanie postępu cudzoziemców w procesie integracji w ramach realizowanych IPI, tj.: notatki służbowe, zaświadczenie o ukończeniu kursu „Język polski dla cudzoziemców”, oceny w postępie procesu integracji, co najmniej raz na 3 miesiące, ocena końcowa realizacji programu integracji. Od dnia 1 kwietnia 2012r. rodzina przestała realizować warunki Programu - pomoc wstrzymano (art. 95 ust. 1 pkt 5), następnie na podstawie art. 95 ust. 4 pkt 2 odmówiono jej udzielania.

[Akta kontroli, str.85-86]

Dokonano kontroli akt, w tym decyzji rozstrzygających postępowania administracyjne:

1. PCPR 8290-I/I/11 z 03.08.2011
2. PCPR 8290-I/I/11 z 23.11.2011
3. PCPR8290-I/1/11 z 17.07.2012

2) *prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi*

Powiat prowadzi Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Zambrowie, który funkcjonuje od 10 lutego 2010 roku i docelowo przeznaczony jest dla 40 uczestników. Ośrodek został utworzony na podstawie uchwały Nr XVII/108/08 Rady Powiatu Zambrowskiego z dnia 16 września 2008r. Obecnie z zajęć korzysta 20 uczestników, osób chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo, zamieszkających na terenie Powiatu Zambrowskiego, w tym 3 osoby z Gminy Zambrów i 17 osób z Gminy Miasta Zambrów. PCPR wydał 24 decyzje w sprawie skierowania do POW, z tego 22 osoby nieodpłatnie, 2 osoby ponosiły odpłatność w wysokości od 56,84 zł do 65,82 zł miesięcznie. Zdaniem kierownika Centrum Ośrodek Wsparcia zabezpiecza potrzeby powiatu w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym. Powiat Zambrowski prowadzi również Warsztat Terapii Zajęciowej w Szumowie dla 35 osób.

[Akta kontroli, str. 85]

W aktach uczestników zgromadzono dokumenty określone § 7 rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586). Odpłatność miesięczną za usługi świadczone w domach ustalano zgodnie z art. 51b ustawy o pomocy społecznej.

Dokonano kontroli losowo wybranych akt, w tym decyzji rozstrzygających postępowania administracyjne:

1. PCPR8232.I/10/10.POW Nr 5/12 z 19.04.2012
2. PCPR8232.I/10/10.POW Nr 10/12 z 15.10.2012
3. PCPR8232.I/10/10.POW Nr 18/12 z 27.12.2012
4. PCPR8232.I/10/10.POW Nr 38/11 z 28.12.2011
5. PCPR8232.I/6/11.POW Nr 30/12 z 28.12.2012
6. PCPR8232.I/4/11.POW Nr 11/12 z 22.11.2012
7. PCPR8232.I/7/10.POW Nr 21/12 z 27.12.2012
8. PCPR8232.I/13/10.POW Nr 12/12 z 18.12.2012
9. PCPR8232.I/12/10.POW Nr 15/12 z 20.12.2012
10. PCPR8232.I/14/10.POW Nr 39/11 z 28.12.2012

- w dwóch przypadkach sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby ustalono niezgodnie z art. 107 ust. 5b pkt 10 ustawy o pomocy społecznej, przyczyny braku dokumentu nie odnotowano w kwestionariuszu wywiadu zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Pracy i polityki Społecznej z dnia 8 marca 2012r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2012r., poz. 712) – **poz. 8 i 9.**

3) *realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia*

W okresie objętym kontrolą Powiat Zambrowski nie realizował zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Powiat realizował następujące programy wynikające z innych ustaw:

- W dniu 30 marca 2012 roku Rada Powiatu Zambrowskiego uchwałą Nr XII/71/12 przyjęła do realizacji Powiatowy Program Poprawy Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych na lata 2012-2020, wynikający z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011r. Nr 127, poz. 721, ze zm.).
- Program wyrównywania różnic między regionami II – program celowy PFRON wynikający z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011r., Nr 127, poz. 721, ze zm.). Program skierowany jest do gmin i ośrodków zdrowia dotyczący likwidacji barier architektonicznych i transportowych oraz aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych.
- Program celowy PFRON „Aktywny Samorząd” wynikający z ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

[Akta kontroli, str. 85]

4) udzielanie cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a, pomocy w zakresie interwencji kryzysowej

W 2012 roku zadania nie realizowano.

[Akta kontroli, str. 85]

IV. Realizacja wybranych zadań wynikających z art. 112 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013, poz. 182 ze zm.)

1) Wytaczanie na rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne

Kierownik Centrum nie wytaczał na rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne na podstawie art. 112 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, z powodu braku potrzeb w tym zakresie. Centrum wspomagało osoby/rodziny w staraniach o uzyskanie alimentów poprzez pracę socjalną oraz pomoc prawną w tym zakresie.

[Akta kontroli, str. 84-85]

2) Kierowanie wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami

W okresie podlegającym kontroli nie kierowano wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności z uwagi na brak potrzeb w tym zakresie.

Pracownicy Centrum informują osoby chcące skorzystać z dofinansowania ze środków PFRON, o konieczności posiadania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub równoważnego, oraz o możliwych uprawnieniach związanych z jego posiadaniem. Pomagają wypełnić i wskazywać gdzie należy kierować wnioski oraz jakie dokumenty załączyć. W 2012 r. nie było osób, które nie były w stanie samodzielnie złożyć wniosku bądź za pośrednictwem własnego przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika.

W Powiecie Zambrowskim nie funkcjonuje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Mieszkańców Powiatu Zambrowskiego orzeka Powiatowy Zespół ds. Orzekania Niepełnosprawności w Łomży.

[Akta kontroli, str. 84]

3) Nadzór nad działalnością jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, oraz ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i ośrodków interwencji kryzysowej.

Starosta przy pomocy Centrum sprawuje nadzór nad działalnością jednostki, o której mowa w art. 112 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej tj. Powiatowym Ośrodkiem Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Zambrowie. Centrum prowadzi dokumentację pn. „Nadzór nad

placówkami pomocy społecznej Powiatowy Ośrodek Wsparcia”, w której znajdują się dokumenty, w szczególności dotyczące:

- sprawozdania z działalności POW za 2011 r. (sprawozdanie było przedmiotem obrad Komisji Zdrowia ds. Rodziny i Polityki Społecznej w dniu 16 marca 2012 r. Komisja po zapoznaniu się sprawozdanie przyjęła),
- programu działalności i planu pracy Powiatowego Ośrodka Wsparcia na 2012r. zatwierdzone na posiedzeniu w dniu 22 marca 2012r. przez Zarząd Powiatu Zambrowskiego, po uzyskaniu pozytywnej opinii Wojewody Podlaskiego,
- projektu uchwały Zarządu Powiatu Zambrowskiego dotyczący zatrudnienia dyrektora Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w celu zaopiniowania - art. 112 ust. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (w dniu 11.12.2012 r.).

Kierownik PCPR wydał Zarządzenie Nr 5/2011 z dnia 18 listopada 2011r. w sprawie procedury kontroli jednostek nadzorowanych przez Starostę Zambrowskiego przy pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie.

[Akta kontroli, str. 83-84]

4) Koordynacja realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych

PCPR w okresie podlegającym kontroli koordynował realizację Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Zambrowskim na lata 2012-2020.

Centrum w ramach koordynacji strategii podejmowało szereg działań dotyczących poszczególnych celów strategicznych, w szczególności poprzez realizację celu piątego strategicznego - działania na rzecz innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym cel operacyjny - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wsparcie integracji społecznej. Centrum działając na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oferuje pomoc w różnych dziedzinach, tj.: pomoc dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych (w tym praca na rzecz rodzin zastępczych oraz ich wychowanków), pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia m.in. młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, a także pomoc osobom mającym trudności w integracji ze środowiskiem, które otrzymały status uchodźcy.

W realizacji zadań i celów ww. strategii zaangażowane są instytucje istniejące na terenie działania powiatu, w tym: Powiatowy Urząd Pracy w Zambrowie, Starostwo Powiatowe w Zambrowie, Poradnię Psychologiczną - Pedagogiczną w Zambrowie, Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Zambrowie (od 2013r. Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Zambrowie), Warsztat Terapii Zajęciowej Zgromadzenia Sióstr Służek NMPN w Szumowie, Powiatowy Ośrodek Wsparcia w Zambrowie.

Szeroki opis koordynacji realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych zawarto w aktach kontroli, str. 101-112.

5) Składanie radzie powiatu corocznego sprawozdania z działalności ośrodka oraz przedstawiania potrzeb w zakresie pomocy społecznej

Kierownik PCPR przedłożył w dniu 15 czerwca 2012r. na XIII Sesji Rady Powiatu Zambrowskiego sprawozdanie z działalności Centrum za 2011r. oraz przedstawił wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok 2012. Zgłoszone potrzeby nie przewidują konieczności realizacji zadań takich jak utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej czy domu pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym.

Rada Powiatu nie opracowała i nie wdrażała lokalnych programów pomocy społecznej, o których mowa w art. 112 ust. 13 ustawy o pomocy społecznej, natomiast realizowano programy wynikające z innych ustaw (strona 11 protokołu).

[Akta kontroli, str. 82]

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce ewidencji kontroli Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie pod pozycją Nr 2.

Protokół niniejszy sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje Kierownik Centrum, drugi Wydział Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie został poinformowany o przysługującym prawie zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole.

Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

Kontrolowany:

Zambrów, 15.04.2013r. Jadwiga Krajewska

Kontrolujący:

1. Marta Giermaniuk /-/
2. Barbara Kosmaczewska /-/

